

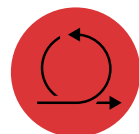
Brian L. Due

MULTIMODAL INTERAKTIONS- ANALYSE

Med videoetnografisk dataindsamling

Samfunds
litteratur

**METODER I
SAMFUNDS
VIDENSKAB OG
HUMANIORA**

Brian L. Due

Multimodal interaktionsanalyse

Med videoetnografisk dataindsamling

Samfunds
Litteratur

Brian L. Due

Multimodal interaktionsanalyse

Med videoetnografisk dataindsamling

1. udgave 2017

© Samfundslitteratur 2017

FORLAGSREDAKTØR Annette Kjølby

MANUSKRIPTRREDAKTØR Anna Bonde Møllerhøj

OMSLAG Imperiet (Annette Borsbøl)

SATS OG FIGURER Ane Svendsen og Steen Christensen, SL grafik (slgrafik.dk)

Bogen er sat med Franklin og Minion

TRYK Specialtrykkeriet Arco A/S

ISBN 978-87-593-2710-4 (trykt bog)

ISBN 978-87-593-2967-2 (e-bog)

ISSN 2446-0710

Metoder i samfundsvidenskab og humaniora, nr. 4

Serien redigeres af Bente Halkier, M. Azhar Hussain, Jan Holm Ingemann,
Catharina Juul Kristensen og Annette Kjølby

**FAGFÆLLE-
BEDØMT**

Samfundslitteratur

info@samfundslitteratur.dk

samfundslitteratur.dk

Alle rettigheder forbeholdes.

Kopiering fra denne bog må kun finde sted på institutioner eller i virksomheder, der har indgået aftale med Copydan Tekst & Node, og kun inden for de rammer, der er nævnt i aftalen. Undtaget herfra er korte uddrag til anmeldelse.

INDHOLD

Forord	7
Kapitel 1 · Introduktion	9
Hvad kan man bruge multimodale interaktionsanalyser til?	11
Multimodal interaktionsanalyse i EMCA-traditionen	12
Anvendelsesmuligheder	15
Bogens opbygning	18
Kapitel 2 · Multimodal interaktionsanalyse og den videoetnografiske indsamlingsmetode	21
Et eksempel på multimodal interaktion	22
Videoetnografisk registrering af social interaktion	24
Det særlige ved EMCA multimodal interaktionsanalyse	28
Multimodalitet og kommunikative ressourcer	34
Kapitel 3 · Tilrettelæggelse af den videoetnografiske indsamling	49
Den kreative forskningsproces: En iterativ og abduktiv metodologi	49
Undersøgelsesdesign og problemformulering	51
Hvordan sikrer man et godt samarbejde med en rekvirent?	53
Etik	58
Kapitel 4 · Gennemførelse af videoetnografisk dataindsamling	69
Undersøgelser af naturligt forekommende interaktion	69
Pålidelighed: Påvirker videokameraets tilstedeværelse samtalen?	72
Hvor omfangsrigt er et videoetnografisk projekt?	76
Feltarbejdets kvalitative metoder og metodetriangulering	79
Hvor meget involveres deltagere undervejs?	82
Valg af teknologi	84
Valg af kameratype, opsætning og position i felten	90

Fleksibel videokamera-håndtering	91
Fikseret videokamera-opsætning	95
Virkemidler: Fokus og synsvinkel	97
Datahåndtering og arkivering	105
Tjekliste før videooptagelser	106
Kapitel 5 · Bearbejdning af indsamlet videomateriale	109
Overflytning af råfiler til bearbejdningsprogrammer	109
Kategorisering af data	112
Single cases eller kollektioner?	120
Specifikke kriterier for valg af eksempler	122
Transskription af eksempler	126
Kapitel 6 · Udarbejdelse af multimodale interaktionsanalyser	139
Teknisk-analytisk forklaringsramme	143
Diskuterende-analytisk forklaringsramme	156
Analysepraksis, gyldighed og repræsentativitet	181
Kapitel 7 · Videobaseret feedback til deltagere	187
Videobaseret workshoprefleksion sammen med deltagere	187
Anvendelsesorienteret vinkling af dataindsamling og analysepraksis	189
Afholdelse af en workshop step-by-step	190
At være facilitator	194
Multimodale interaktionsanalyser i et strategisk perspektiv	197
Referencer	201
Indeks	229

FORORD

Denne bog introducerer til multimodal interaktionsanalyse som en bestemt teoretisk og metodisk tilgang, der bygger på indsamling af videomateriale. Multimodal interaktionsanalyse giver mulighed for at undersøge interaktioner i detaljen og dermed frembringe erkendelser om social interaktion, som ikke ville være fanget gennem andre kvalitative metoder som interviews, observationer og feltarbejde. Samtidig kendetegnes metoden ved at fokusere ikke kun på det talte ord, men på alle de forskellige modaliteter, der medvirker til at skabe mening i social interaktion, såsom tale, gestikulation, blikretning, mimik og genstande.¹

Den multimodale interaktionsanalyse, som den præsenteres i denne bog, tager afsæt i EMCA-traditionen, som har sine rødder i henholdsvis etnometodologien (EM) og konversationsanalysen (CA). Multimodal interaktionsanalyse i en EMCA-tradition har været praktiseret i en årrække af en lang række skandinaviske og internationale forskere, uden at der er blevet formuleret en samlet introduktion til, hvordan man kan arbejde med metoden. Derfor denne bog.

Bogen opsamler og sammensætter en lang række praksisser, der ikke tidligere har været opsamlet i bøger på dansk og kun i begrænset omfang på engelsk (fx Duranti & Goodwin, 1992; Drew & Heritage, 2006; ten Have, 2007; Hutchby, 2008; Heath, Hindmarsh & Luff, 2010; Sidnell & Stivers, 2012; Broth, Laurier & Mondada, 2014; Heath & Hindmarsh, 2002). Tilgangen er dermed mere holistisk, metodisk og fasebaseret end de tilgange, der hidtil er præsenteret i danske bøger om samtaleanalyse/

---

1 I bogen bruges ordene ting, objekter, genstande og artefakter synonymt. Et overordnet begreb for disse er materiel struktur. Ofte vil jeg overordnet tale om ting, og herunder hører altså også fysisk teknologi. Det kan fx være et bord, et stykke papir, en kuglepen, en computer eller en mobiltelefon. Mange ting har forskellige brugsmuligheder, og alt efter situationen varierer det således, hvad der lægges vægt på.

konversationsanalyse (se fx Steensig, 2001; Asmuß & Steensig, 2008; Nielsen & Nielsen, 2005).

Bogen er tænkt som en introducerende metodebog og som en opsamling af og sammensætning af teorier og praksisser inden for dette forskningsfelt. Det er således ambitionen at introducere til de væsentligste aspekter i et projektførløb, der indebærer videoetnografisk dataindsamling og multimodal interaktionsanalyse. Bogen er primært skrevet med specialestuderende for øje, men kan også anvendes af bachelorstuderende, såvel som af ph.d.-studerende, forskere og andre analytikere, som ønsker at anvende denne tilgang.

Jeg vil gerne takke medarbejdere og partnere i forskningsvirksomheden Nxt for frugtbare diskussioner om dataindsamling, analyse og formidling samt medlemmer af forskningscentret Centre for Interaction Research and Communication Design (CIRCD) for frugtbare datasessions og metodediskussioner. Jeg vil gerne takke Samfundslitteratur og specielt forlagsredaktør Annette Kjølby for hjælp med at strukturere indholdet i bogen. Jeg vil også takke reviewers samt en række nordiske forskere for uvurderlig feedback i skriveprocessen. Her vil jeg særligt fremhæve og takke Birte Asmuß, Mathias Broth, Mie Femø Nielsen, Simon Biering Lange, Gitte Rasmussen, Jakob Steensig, Jan Svennevig, Johan Trærup og Johannes Wagner. At disse mennesker har kommenteret tidligere udkast til denne bog, er ikke ensbetydende med, at de er enige i alt, hvad der står i den. Fejl og mangler, der stadig måtte være i bogen, er alene mit ansvar.

Endelig tak til mine tre drenge Villads, Marius og Elvin, som render rundt med deres iPhones, iPads, GoPros og droner og helt naturligt filmer den sociale verden og altid synes, ny teknologi er sjovt og spændende.

Brian Due
Græsted, 2017